

PROGRESUL

Abonamentul :

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

**Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.**

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Stretenia

de
Gheorghe Jianu.

Strămoșii noștri, Români, erau păgîni. Păgîni sînt și astăzi: iscusii Japonezi și potopul de Chinezii.

Români, după ce au fost ajuns la apogeul culturii, ce-au fost primit-o dela Greci, izbiți de puterea covârșitoare a creștinismului, s'au prăbușit. Au dispărut dintre popoarele lumii, ca și Asirienii, Babilonienii etc. Așa-î rostul lumii, rostul popoarelor. Unele resar, altele dispar. Durata vieții unui popor o condiționează solul și împrejurările culturale. Cultura popoarelor se manifestă și în credință și datini.

Credința și datinile sînt motorul faptelor, ear rodul făpturilor e cîntarul culturii. Coranul ține în loc propășirea Musulmanilor. Luther a îndreptat busola către progresul uimitor al Germanilor. Pestetot religiunea biblică a înlăturat pipaibilitatea păgînilor, îndreptînd cărarea popoarelor către adevăratul Dumnezeu!

Puterea credinții și robia datinilor o arată și *Stretenia*, ce-am serbat-o Sîmbătă.

Români din vechime serbau această zi de Februar ca pentru a scăpa de fearele sălbatice. Sfinții părinți, din înțelepciune de tactică, au așezat și ei „Întîmpinarea Domnului“, cum i-se zice la carte, chiar în aceiași zi de sărbătoare păgînească.

Însemnătatea creștinească a acestei sărbători poporul n'o cunoaște.

Cine știe, că în această zi mare, ce-și are obirșia în legea veche, fiind creată, din rezoane igienice, de monoteistul Moisi, ca pentru curățirea femeii la 6 săptămîni după naștere; cine știe că și noi Români serbăm ducerea lui Isus în biserică la cele 40 zile după naștere? Cine știe cum a fost pruncul dumnezeesc întîmpinat în biserică de bătrînul Simeon, care după ce și-a văzut visul cu ochii, văzînd la bătrînețele lui ivirea Mîntuitorului lumii, a exclamat vorbele, ce se bolborisesc la fiecare vecernie: Acum slobozește pe robul tău Stăpîne? . . . Cine știe cum Maica Domnului, după obiceiul vechi, a dus și ea preotului slujitor cele două turturele, cari, una junghiată și alta slobozită, simbolizau cele două firii ale lui Christ?

Despre aceste baze creștinești ale „Întîmpinării Domnului“, afară de cărturarii bisericani, nu se știe șteamătul.

Poporul nici numirea sirbească „Stretenia“ pe alocurea n'o știe slogni, ci îi zice „Ziua ursului“, cum a pomenit-o din moșistrămoși.

Bătrînii știu și povesti cîte și mai cîte despre această zi „înfiorată“. O babă mî-a povestit că „vr'odată“ cică a răzbit ursul în sat, întrînd până în biserică, deaceia îi zicem „Ziua ursului“; un moșneag povestia, ținînd din copilărie, că cică o drăcoaică de muere, neținînd în seamă această serbătoare, mînezii au fost mușcată de un urs în pădure ș. a. m. d.

În părțile Ardealului, de către Bucovina, Români obișnuiesc a pune și cîte un

lacăt vechi, atîrnat de un stîlp al sobei, ca se nu pătrundă fiarele în casă. Ba mai știe poporul și de o altă „Ziua ursului“, extracalendarică, ce cade în a treia zi din postul Sf. Mării. Însfîrșit știm cu toții cum ține poporul, că dela ziua ursului atîrnă și schimbarea vremii . . .

Eată cum și după 2 mii de ani ne ținem mereu înțeleștați de credința păgînească din bătrîni, remîinînd creștinitatea, cum am mai zis-o și altădată, numai o . . . cum să-î zic, o spoială, ce nici până astăzi n'a pătruns în creerul botezaților, spre a-î face mai bunii, mai îngăduitori, mai fericiți.

Femeile noastre, cu adevărat, în multe părți practică, automatic, obiceiul creștinesc de a-și duce fătul la 6 săptămîni în biserică, spre a-l închina Dumnezeirii. Dar înloc de turturele vii, nevinovate, și — iubitoare, în-deasă doi gologani în mina rece a slujitorului bisericii, a păzitorului creștinătății, fără a primi în schimb și vr'o învățatura. Și — eată de ce am scris acest articol în „Progresul“, unde explicînd odată neajunsurile noastre de tot felul, am zis în articolul „Murmur“ (Nr. 4 din 1907), că *numai cultura ne va mîntui*.

Dar să așteptăm plinirea vremii, până-cînd și fermentația culturii noastre își va face cursul firesc. Constatarea e folositoare, ear osînda-î de prisos. Mai zic odată: *Sîntem devină toți, ori nu-î devină nimeni*, decît scurgerea vremii, ocîrmuită de legile firii, neatîrnată de prostia noastră.

Foiță originală.

Bocetele românești

de Dr. Iosif Popovicî.

(Continuare)

La Marian moartea e totdeauna fără dreptate.

Bată-te pustia moarte,
Mult ești tu făr' de dreptate,
Mult ești neagră și urîță
Și de lume urgisită!

Marian p. 514. 535.

Sau mai departe se adresează Dzeului creștin:

Scobori, Doamne, pe pămînt
Să vezi moartea ce-o făcut,
C'o luat frunza din fagi
Ș-o despărțit pe cei dragi.

Marian p. 527.

.....
C'a venit până la prag
Și-a luat ce ne-a fost drag.

Marian p. 541.

Rugarea remîne neascultată și cei despărțiți odată,

remîin despărțiți pentru totdeauna. Cel remas în viață începe din nou să blastăme:

Bată-te pustia moarte
Că tu nu mai faci dreptate,
C'ai venit pînă la prag
Mî-ai luat ce mî-a fost drag.

Marian p. 538.

sau tot asemenea cu blăstămii:

Tu nu faci nicîo dreptate,
C'ai pus picioarele 'n prag
Ș-ai luat ce ni-o fost drag,
Ș-ai pus coatele 'n fereastă
Ș-ai luat mila din casă.

Marian p. 544 și 557.

Tot acest motiv îl utilizează, subt durerea cauzată de „moartea cruntă, și haină“ Marian p. 528 în următorul chip:

Bată-te pustia moarte!
Cum nu faci nicîo dreptate,
C'ai venit pîn' la fereastă
Ș-ai luat stîlpul din casă,
Aî venit până la vatră
Și mî-ai luat mila toată.

Marian p. 565.

Nu mai puțin trist ne caracterizează moartea și muza macedoneană:

Moarte laie ș farmăcoasă,
Ți-ni ești ahtînt nimiloasă;
Cum no ai oelli ta si veđi
Ta si veđi, ta si uhteđi;
Nu-ni țe-ai urecli ta si avđă,
Aestă jale s nu o oravđă,
Ma-ni ești oarbă, ma ni ești surdă.

Moarte neagră și otrăvitoare
Care ești așa de nemloasă;
Cum nu ai ochi ca să vezi,
Ca să vezi, ca să oftezî;
N'ai urechi ca să auzi,
Acestă jale să nu o rabzi,
Ci-mi ești oarbă, ci-mi ești surdă.
Papahagi p. 977.

Alături de moarte pășește în bocete și cucul, care cîntă rar și bine; cînd cîntă rău, prevestește moarte, întogmai ca și buha sau ca și urlatul de cine.

Bată-te pustia cuc,
N'ai ținut glasul mai mult,
Tătuca să viețuiască,
Mai mult cu noi să trăiască.

Marian p. 506.

În cazul acesta cucul nu e devină, fiindcă el desigur numai întreat a cîntat, și bietul tătuca din bocet neavînd să trăiască mai mult, bietul cuc a încetat din glas. Tot asemenea într'alt bocet după un bărbat:

Rău ți-a mai cîntat cucul
De l-ar fi mîncat uliul
Să nu-î fi auzit glasul!

Marian p. 534.

Progres pe terenul religios!

de Nicolae O. Brînzeu.

II.

Până azi biserica românească, împreună cu celelalte biserici orientale, se află într-o stare cu totul înapoiată. Nici popor nici „inteligentă“ nu cunosc rostul adevărat al religiei; nu cunosc adevărurile creștinești; nu li-se predică principiile morale. Toată religiozitatea poporului are numai o bază afectivă; se alipește de unele forme externe, de ceremonii goale, fără să știe cuprinsul acestora, fără să caute în ele „spirit și adevăr“, cum zice Mîntuitorul Hristos. Oamenii se închină la icoane, sărută hainele preotului, dar de conștiință internă — nici vorbă! Încă acum anul citiam în „Neamul românesc“ despre o biserică din Suceava, unde poporul făcea închinăciuni adînci, smerite, la o icoană, care nu era decît o coșcoagea-reclamă a expoziției din București...

Cum e turma, așa-s păstorii. Preoțimea și călugăria în biserica noastră stau tot așa de rău, ca și poporul. Mai demult împrejurările erau așa că aveam preoți aproape tot analfabeți; acum avem preoți destui și cu calificare, dar cei mai mulți nu mai află calea chemării lor... Călugăria stă sub toată critica. Cine a avut prilej să vadă mănăstirile din România, și-a putut forma o idee clară despre monahii noștri.

Aceste stări în viitor nu se vor mai putea suferi, trebuiesc schimbate!

Pentru viitor pretindem nu numai respect religiunii, dar cerem și un *progres pe terenul vieții religioase a poporului nostru!* Să se readucă religia poporului nostru la rostul ei adevărat. Până nu ne vom îndrepta, nu sîntem vrednici de numele „creștin“. Creștinismul nu e numai o sumă de forme goale, de afecte oarbe, ci e un adevăr dător de viață, e normativul tuturor faptelor noastre, cari trebuie să pătrundă sufletul în toate manifestările sale, cum pătrunde sîngele întreg organismul trupesc. Ceiace a zis Mîntuitorul despre prorocii cei mincinoși „de pre fructele lor îi veți cunoaște pe ei“, aceia se adevărește despre fiecare creștin: din faptele lui îl cunoaște pe el!

În scopul acesta biserica trebuie să-și reia activitatea sa misionară, ce i-s'a

impus de Intemeietorul dzeesc, continuată fiind de sfinții părinți. Să tragem învățatură dela sf. Ioan Gură de aur, a cărui pomenire o serbarăm zilele trecute. O biserica, în care nu se propoveduește cuvîntul lui Dzeu, nu poate fi biserica lui Hristos. Și dacă morala poporului nostru nu se va îndrepta, puțin folos are el de religiunea sa. Noi Români cucit mai mult ținem biserica de un așezămînt indispensabil pentru neamul nostru, cu afit mai virtos trebuie să nizuim într'acolo, că aceasta instituție dzească să corespundă misiunii sale adevărate.

Înainte de toate preoțimea are să revină la chemarea sa adevărată! Sa nu aștepte, că mireni să o facă atentă la datorințele sale, cum, durere vedem în repetite cazuri (a se vedea „Neamul românesc“, Nr. 20 din Ian. 1908. „din Pitești“), că mireni, cu inimă bună, mai multă grijă poartă de biserică, decît clerul. Înainte de toate cu pilda lor au să impună preoții. Aceasta corespunde simțului modern de individualitate, de idealuri morale. Fiecare preot să fie o întrupare de individualism moral! Vezibine, la aceasta se recere și o creștere corespunzătoare. În privința aceasta ar trebui îndreptată și viața din seminare. Nu demult foile din Viena aduceau coloane întregi despre procesul pentru adulter al unui teolog din Cernăuți...

Progres, progres!

Progresul nostru cultural, care ar trebui să fie proptit din toate părțile, nu poate fi fără progresul binepriceput și pe terenul religios.

Atîta deocamdată.

Despre tipurile visurilor.

(Continuare).

Înainte de toate e lucru cunoscut, că simțirea între anumite împrejurări are lipsă de timp, ca să ajungă la conștiință. Așa d. e. dacă mergem îngîndurați pe stradă, se poate întîmpla că cineva, vr'un cunoscut, trece pe lângă noi, fără să-l observăm, că acela a fost un cunoscut. În asemenea cazuri ne este concentrată atenția la alte lucruri, deaceia ne-am câștigat despre respectiva persoană numai impresia de om, fiind în conștiința noastră, ca cunoscută. Astfel se întîmplă și în somn, cînd atenția nu e concentrată

la alte lucruri, ci e cu totul ponosită. Oarecare iritație deșteaptă dinafară în primul moment numai o simțire întunecoasă, care după legile asocierii imaginilor produce îndată alte imagini, adecă somn. — Dacă însă iritația a fost destul de puternică, produce și schimbările care se întîmplă cînd sîntem deștepti, și cari psihologice constau în aceia, că iritamentul a atras atenția asupra simțirei. În acel moment, cînd atenția e concentrată cu totul spre simțire, somnul a încetat. Astfel îl deșteaptă din vis pe Mauchart decapitarea; cu aceste îl transpune în epoca revoluției franceze, și imaginea aceasta produce celelalte imagini. Deodată se trezește, și în acel moment, cînd și-a venit în fire, apare ultima imagine a visului, adecă a căzut barda, și în momentul acela s'a deșteptat.

Astfel se poate explica, că una și aceeași simțire poate fi începutul și sfîrșitul visului; pentru că oricare concentrare a atenției are lipsă de timp, și după acestea trebuie să treacă un anumit timp între simțimentul ponosit al individului, care doarme și se deșteaptă. Se înțelege că acest timp e proporționat după adîncimea somnului și puterea iritațiunii, dar întotdeauna nu poate fi vorba, decît numai de cîteva secunde.

Cum se poate întîmpla că un asemenea vis lung să decurgă într'un timp atît de scurt? Cauza e că imaginile omului normal constau aproape numai din imaginii vizuale. Tot ce se petrece în visuri, apare înaintea ochilor ca o pictură, cîteodată apar în visuri și indivizi cari vorbesc, prezintă și imagini auzibile.

Înafară de visurile auzibile și vizibile, mai sînt și visuri *motorice*, la oamenii lunaticî, cari vorbesc și umblă în vis.

Dr. I. Fometescu

ÎNVIȚARE.

Domnii membri ai Casinei române din Bozovicî sînt prin aceasta convocați la *adunarea generală ordinară*, ce se va ține la 2. Martie n. 1908 a. m. la 10 ore în localul societății.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul comitetului.
2. Raportul casierului și al bibliotecarului.
3. Darea absoluturului.

blăstămului earășî nu are loc, deoarece acest cîntec n'a fost decît trista prorocie pentru dînsul. Mai interesantă e ceata idilică dintre cuc și moarte, cf. bocetul Nr. III. la Marian p. 499/500, reproduș la Pop Reteganul p. 184, și pasagiile de asemenea natură din cîntecul mare din Pop Reteganul p. 147 și 151 și din alt bocet p. 175.

(Va urma.)

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —

de AUREL POPOVICI.

Dar să vedem ce zice D-l Bois Reymond: „Dupăce mișcarea nu se ține de esența (natura) materiei, legea cauzalității pretinde, că orî mișcarea e vecinică, — ceiace pentru minte ar fi o greutate de nedezlegat, trebuind să abzicem pentru totdeauna de puțința de-a mai cuprinde ceva cu mintea, orî a existat vre-un imbold supranatural, și atunci trebuie să primim minunea, ceiace pentru pozitivism ar fi o greutate ce duce la desperare“.

Dealtfel sînt mulți cari susțin de altă parte că mișcarea e vecinică.

Am văzut că mișcarea vecinică își dă în cap cu principiul cauzalității. Dar mai departe...

Procesul (mișcarea) acesta fără de început, care vedem că decurge și astăzi, tinzînd la o desăvîrșire oarecare (la un sfîrșit*), din veci ar trebui să fie isprăvit deja, pentru că: efectul unei cauze vecinice, este necesarmente vecinic. Cu alte cuvinte: mișcarea aceasta vecinică, avînd la dispoziție o vecinicie întregă, din veci ar trebui să fie terminat.

Să rezumăm cele zise pînă aici:

— Dacă mișcarea n'a existat din veci; există azi fără de cauză.

— Dacă a existat din veci; astăzi ar trebui să fie deja finită.

Din combinarea celor de pînă aici putem înțelege că atomul vecinic e o absurditate.

Ce zice mintea sănătoasă?...

— Materia este esențialmente întîmplătoare, pendentă, imperfectă, schimbătoare etc... (întîmplătorul însă presupune necesarul; posibilul, faptul; imperfectul — perfecțiunea; mișcarea pe mișcător etc.).

* În urma legii entropiei (lege fizică): „Universul progresează spre un maximum, adecă spre o stare, în care toată energia existentă dela originea ei se va împărți egal, în formă de căldură, în întreaga materie transformată într'o singură massă; prin aceasta, procesul lumii va fi terminat“.

— Ceiace e vecinic, e dela sine, și prin urmare necesar;

— Materia fiind supusă mișcării (schimbării), nu poate fi necesară, ci pendentă, întîmplătoare, prin urmare:

— Materia sau substanța nu poate fi vecinică. Insuși Renan*) zice: „Precum toate lucrurile, așa și atomul este fructul timpului“.

Dar să isprăvim cu mult cercatele teorii ale lui Laplace. Ca de încheiere a tratatului cosmologic de pînă aici, voi mai cita și cuvintele genialului Faye, cece a modificat și perfecționat hipoteza aceasta: »A nega pe Dzeu este cașicînd s'ar arunca cineva cu trîndăvie dintr'o înălțime pe pămînt; Este un neadevăr că știința naturii ar fi ajuns vreodată dela sine la negarea aeeasta«.

Dela cosmologie, trece dl Vladimirescu la geologie, și aici earășî află princîină mare între știință și poveștile Pentateuchului.

Să vedem. „Înafară de acestea — zice dl V. — se ivesc și absurdități geologice“ și anume: „geologia, biologia, biogonia, automia comparativă... ne învață că pînă s'a învirtoșat coaja pământului“.

*) Aici nu cred că Renan va fi înțeles că materia ar fi productul timpului ca atare. Ce e timpul? E un ce care numai relativ la noi, la materie, există. Fără materie nu se poate închipui timpul.

CONVOCARE.

Domniile acționari ai institutului de credit și economii

„ORAVICIANA societate pe acții“ în Oravița

sint prin aceasta convocați la a

XV-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 19 Martie n. a. c. la 10 ore înainte de amiază în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul comisiunii verificatoare și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul anual al inspecțiunii.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea venitului curat și votarea absoluturului.
5. Alegerea a 7 membri în inspecțiune și a unui membru în direcțiune cu mandat pe 3 ani.
6. Eventuale propuneri.

Oravița, la 14 Februar 1908.

Direcțiunea.

Bilanț — Mérleg

Pasiva — Teher

Activa — Vagyon	Kor.	fil.	Kor.	fil.	Pasiva — Teher	Kor.	fil.	Kor.	fil.
Cassa numărar — Pénztári készlet			80610	06	Capital de acții — Részvénytőke			550000	
Cassa depăstrarepoștală — Postatakarékpenzt.			2305	38	Fond de rezervă — Tartalékalap	245157	36		
Escompt de cambii — Váltóleszámitolás	658991	85			Fond de rezervă disponibil — Rendel-	12998			
Escompt de cambii cu acoperire hipotecară					kezésre álló tartalékalap				
Jelzálogilag biztosított váltószámitolás	820383	82	1479375	67	Fond pentru deferințe de curs — Árfolyam	796	17		
Împrumuturi hipotecare — Jelzálogkölcsonök			1623780	35	különbözeti alap				
Credite personale — Személyhitelek			37251	39	Fond cultural și de binefaceri — Közmű-	11210	23		
Efecte — Értékpapirok			142222	71	velődési és jótékonyczélu alap				
Bon în Giro-Conto și la alte bănci — Giro-			23782	24	Fond de penziune (proprietatea acționarilor)	15986	72		
számla és követelések más pénzüzeteknél			48000		— Nyugdijalap (részvényesek tulajdona)				
Realități — Ingatlanok					Fond pentru amortizarea edificiului —	675	38	285823	86
Interese reescompt anticipate — Visszl.váltó-			8857	99	Házleirási alap			1869631	65
átmen. kamat					Depunerii — Betétek			525325	72
Diverzi debitori și interese restante —			38724	36	Reescompt — Visszleszámitolás				
Különféle adósok és hátralékos kamatok	2688				Împrumuturi hipotecare cedate — Enged-			139685	
Mobilier — Felszerelés					ményezett jelzálogkölcsonök				
După amortizare de 10% — 10%	268	80	2419	20	Interese anticipate pro 1908 — 1908.			26196	18
leirás után					évre előlegezett kamatok			4446	48
					Dare după interese depun. — Betéti kamatadó			352	
					Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék			7864	04
					Diverzi creditorii — Különféle hitelezők			78004	42
					Profit curat — Tiszta nyereség				
			3487329	35				3487329	35

Profit și Perdere — Nyereség és Veszteség.

Credit — Követel

Debit — Tartozik	Kor.	fil.	Kor.	fil.	Credit — Követel	Kor.	fil.	Kor.	fil.
Interese depunerii — Betéti kamatok			87538	54	Interese escompt — Váltóleszámitolási			126773	02
Interese reescompt — Visszleszám. kamatok			53380	69	kamatok			131082	08
Salare — Fizetések			18158	08	Interese hipotecare — Jelzálogkamatok			2621	18
Relut de cortel — Lakpénz			2200		Interese credite pers. — Személyhitelkam.			4913	08
Spese de birou, porto poștal, competențe de					Interese efecte — Értékpapir kamatok				
trimbre, prenumerațiuni și diverse spese					Venite dela realități — Ingatlan utáni			416	67
— Irodai költségek, portodij, bélyegilletékek,			10054	76	jövedelem			13354	70
előfizetések és különféle költségek					Diverze venite — Különféle jövedelmek				
Contribuție directă și comunală etc. —									
Egyenes, községi stb. adó	18125	62							
10% dare după interese depunerii — 10%	8753	85	26882	47					
betéti kamatadó			268	80					
Amortizare de mobilier — Felszerel. leirása			2672	97					
Abscrieri — Leirások			78004	42					
Profit curat — Tiszta nyereség								279160	73
			279160	73					

Ilie Trăilă
director.

Oravița, 31 Decembre 1907.

Ion Perian
șef-contabil.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Al. P. Popoviciu

V. Poruțiu

I. Petrovicu

Dr. A. Novacu

Dr. P. Cornean

Nedelcu

Dr. I. Mangiuca

Dr. M. Groșșian

V. Leza

Conturile prezente confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat axacte. — Jelen számlákat a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyeseknek találtuk.

INSPECȚIUNEA: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

I. E. Țieranu, președinte

Gh. Jianu

G. Dragoescu

C. Strimbei

I. Botoș

N. Beloane

I. Roșiu.

146 sz. 1908. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fehértemplomi kir. törvényszéknek 1907. évi 12912 számú végzése következtében Dr. Csrnean Péter ügyvéd által képviselt Spärger Hermann javára Orza E. cég ellen 1158 kor. 57 fill. s jár. erejéig 1907. évi november hó 27-én fogatatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1169 kor. 60 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: bolti czikkek és felszerelések, házi butorok és 1 motor cseplő és őrlő garnitúrából az adós cézget illető 1/5 része uyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászkabányai kir. járás-bíróság 1907. évi V. 671/7 számú végzése folytán 1158 kor. 57 fill. tőkekövetelés ennek 1907. évi január hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 255 korona 89 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Illadián az aleres lakáson leendő megezközlésére **1908. évi február hó 26-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőtül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Szászkabányán 1908 évi február hó 14. napján.

Nádasky György
kir. bir. végrehajtó.

Casa Nr. 328

din strada „Grüner Kranz“, constătătoare din 2 odăi și 1 cuină, se vinde din mină liberă. Informațiuni la Administrația foii noastre.

Das Haus Nr. 328

in der „Grünen Kranz“-Gasse, bestehend aus 2 Zimmern und 1 Küche, ist aus freier Hand zu verkaufen. — Näheres ist in der Administration unseres Blattes zu erfragen.

Banca de asigurare
„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări de viață și asigurări în contra focului și în contra grindei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibi**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de ai noștri de toată încrederea.

La
Tipografia „Progresul“

din Oravița
se află de vânzare tot felul de tipărituri bisericești, școlare, advocaționale și comunale.

Tot aici se pot comanda și ornate bisericești.

„PLUGARUL“
societate pe acții din Cacova

dă

6%

și plătește și darea după depuneri.

Cea mai veche prăvălie
în Oravița.

Articole de băcănie,
coloniale, galanterie,
văpseli, spirituoase,
* * bumbacuri * *

Luminări pentru biserici

Deposit de făină

Serviciu conștințios.

Reclam bunăvoința Românilor.

Cu toată stimă.

IUSTIN VELCEANU.

Demetriu Boitor
arhitect-intreprinzător
— ORAVIȚA. —

Primește orice lucrări de edificare, anume Planuri, proiecte de spese, zidiri și conducerea astorfel de lucrări pe lângă prețuri moderate.

ALEXA PERIANU

Cea dintii croitorie modernă în

— ORAVIȚA —

Pentru saizonul de primăvară
Stofe englezești franceze, de prima calitate.
Croială ireproșabilă.

Confecționează și tot felul de reverenți preoțești, după cerință în orice fazon.

Prețuri solide.

IOSIF NEDICI
Oravița-rom.

Podrum renumit cu beuturi curate
Vinuri escelente.

Otonello și Muscat-Hamburger în mic 1 cor., în mare, dela 5 L. însus 90 fil. L.

Silvorium din 1901 cu 2 cor. L.

Răchie nouă prefriptă cu 1.60 cor. L.

Răchie de prună curată — garantat — în mic 1 cor. L., în mare cu 70 cor. Hectolitru.

Spirit de prima calitate (dintr'un L. se pot face 5 L. de 7 1/2 graduri, și 4 L. de 9 graduri) à 1.72 cor.

„SENTINELA“

institut de economii și credit
ca societate pe acții
în **Satul-nou (Réva-Ujfalu)**

efectuește toate operațiunile de bancu și primește depuneri spre fructificare că 5 1/2% interese, plătind institutul și darea de 10% după întetese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la postă.
Satul-nou, în 31 Decembre 1907.

Direcțiunea.

Cine dorește să facă o călătorie de plăcere ieftină, bună și iute

în 6 zile
la **America**

(Statele unite, Canada și Argentina), acela să ceară îndrumări în românește dela

Falk și Comp.

(secția românească)

Hamburg

Strada Raboisen 30.

Casa Nr. 288

din Oravița-mont., viz-avis de
negustorul Nic. Pocreanu

e de vânzare.

A se întreba la proprietarul: notar Mina Nemoianu (Chiuchici) ori la Redacția noastră.

4. Alegerea biroului.
  5. Eventuale propuneri.
  6. Inchiderea adunării.
- Bozovici în 13. Februar 1908.

Iuliu Novac,
președinte.

Ioan Brînzei,
secretar.

Convocare.

Membrii „Reuniunii de cetire și cîntări” din Ciclova-montană, conform dispoziției §-lui 12 din statute, se invită la *adunarea generală ordinară*, ce se va ține în Ciclova-montană la 1 Marte (17 Februar) 1908 la 3 ore p. m. în localul Reuniunii.

Obiectele puse la ordinea zilei sînt:

1. Raport general despre starea și activitatea Reuniunii în anul 1907.
2. Preliminarul pe anul 1908.
3. Inventarul pe anul 1907.
4. Propuneri.

Ciclova-montană, la 16/3 Februar 1908.

Constantin Bernaz
v. președinte.

Vasile Jianu
secretar.

CORRESPONDENȚE.

Petrovasela, 15. Februar n. 1908.
Onorată Redacțiune!

Chorul vocal din Petrovasela (Românpetre) a arangeat Duminecă la 9. Februar n. c. în sala de învățămînt a chorului o convenire socială. În prezența unui număr frumos de intelectuali și frunzări ai comunei, părintele I. Neagoe, președintele chorului, prin o vorbire frumoasă, arată celor de față însemnătatea astorfel de conveniri și își exprimă dorința de a ne întalni mai de multeori la asemenea întruniri. După aceasta corul a cîntat mai multe cîntări, între cari și minunata compoziție a maestrului Ioan Vidu „Negruța”. Aceasta intruată a plăcut publicului ascultător, încît a trebuit repetată. Doi choriști au declamat două poezii frumoase. Insfirșit scriitorul acestor rînduri, ca secretar al chorului, am citit o disertație „La o sută de ani”, în care am făcut pe scurt istoricul comunei noastre — care anul acesta își serbează jubileul de 100 de ani, — apoi am combătut beția, concubinatul și luxul.

Un lucru de mare interes pentru poporul nostru a făcut părintele Ioanichie Neagoe, hotărînd ținerea astorfel de con-

veniri, deoarece mulți aleargă la „convenire” — și nu la birt — unde apoi ascultă cîntări și poezii frumoase, cum și cite o disertație bună, din care trage foloase.

Nicolae Țintariu,
secretar al chorului.

Felurimî.

Inima și ceasornicul. Un ceasornic de buzunar bate de 432.000 de ori pe zi; de 157.800.000 ori într'un an. Deoarece un ceas bun poate funcționa timp de 80 de ani, poate bate în acest interval de 12.625 milioane de ori. În peptul nostru avem și noi un mic ceasornic, care însă nu e compus din metale, ci din substanțe moi, dar care execută tot aceeași activitate; e inima. Inima bate de 5000 de ori pe ceas, de 120.000 de ori într'o zi, și de 34.830.000 de ori într'un an. Dacă am trăi 80 de ani, inima ne-ar bate de 3506 milioane de ori. S'a socotit, că inima, împinge cu atîta putere sîngele în organism și muncește într'o zi atîta, cît muncește un cal într'un sfert de ceas. În 80 de ani, a muncit inima atîta cîtar fi trebuit un cal să munciască în 304 de zile.

CRONICA.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru rom. își va ține ăstan adunarea generală aici în Oravița, unde a fost invitată cu însuflețire. Detalii mai tîrziu.

Joî au fost realeși de primari în Oravița montană: Josef Binder, în Oravița română; Iulin Cotirlă.

Concertul împreunat cu teatru al bravului chor vocal din *Oravița românească* a fost o mărgea prețioasă înșiruită în cununa izbînzilor acestor falnici choriști români, cari și-au eluptat o reputație frumoasă prin vocile lor selecte și prin tragerea de inimă a cîrmaciului lor învățator: Carol Lazar.

La *Iladia* un țaran a fost mușcat la o moară de un cîne turbat. Țaranul a omorît cînele, și de teamă ca să nu fie transportat la Bpeșta, ori ca să nu știe satul, n'a spus nemăruia ce-a pățit. La trei luni după această întimplare, un medic din Oravița a constatat izbucnirea turbării, ce s'a sfîrșit cu moartea nenorocitului.

Oamenii buni învățați din pațenia acestui nenorocit. Cînd vi-se întimplă o asemenea nenocire, arătați numaidecî autorităților, ca să vă trimită la Institutul Pasteur din Budapeșta, unde orcare mușcat de vr'un cîne turbat, prin tratamentul cu injecții, fără dureri, fără orce suferințe, scapă cu siguranța de primejdia turbării.

La *Caransebeș* profesorul Dr. N. Regman a ținut încă o conferință despre „Puterea cuvî-

tului”, cu care ocazie teologul N. Toader a declamat poezia „Dela noi” de O. Goga, ear orchestra Seminarului a cîntat două piese românești.

La *Goruia* se vor începe la primăvară lucrările la o mină de cărbuni, ce-a fost descoperită mai demult.

Inspectorul reg. de școale al județului a petrecut cîteva zile în părțile noastre, vizitînd mai multe școale.

Țaranul Ion Giuca din *Ticvaniul mic* ne comunică un caz interesant despre omenia țaranilor nostri: Petru Lazucică a perdut la cîmp, între Ticvani și Cacova, un libel de lucru, în care avea 400 cor. în bancnote. După trei săptămîni în 19. curent găsește libelul cu banii un om de omenie, Dumitru Cătană, și îi predă neațînșî, bancnotele puțin umede cum erau, păgubașului Petru Lăznică. — O caldă strîngere de mină, și din partea noastră — adevăratului creștin Dumitru Cătană.

Mîne, Duminecă, concert împreunat cu teatru și joc la *Jam*, și petrecere cu joc (cu orchestra țaranilor din Racașdia) în *Ciuchici*.

Acțiunile Bancii populare din Caransebeș, foarte frumos executate, le pot primi încă deacum cei ce-și achită întreg prețul acțiunilor.

Pornirea fraților nostri din *Petrovasela*, inițiată, cum vedem din corespondența secretarului N. Țintariu, de inimosul preot Ioanichie Neagoe, ar fi de dorit să fie imitată și în alte părți.

Petrecerea cu joc și cu cîntări a Reuniunii rom. de cîntări și muzică din localitate, ce sperăm că va fi binecercetată, s'a fixat pe ziua de 7. Marte c.

Concertul chorului românesc din *Jurjova* a reușit spre mîngăerea atît a sătenilor cît și a sirguinciosului dirigent Ion Caprița.

Insfirșit și în *Bogodînt*, o comună săracă din crepăturile munților de lingă Sasca, s'a ridicat plata și cvincvenalele învățatorului. Ei, acum ce mai așteaptă alte comune cu mult mai bine situate?

Mulțumită publică.

La petrecerea arangeată de „Reuniunea de cetire și cîntări” din Ciclova-mont. a suprasolvit: Iuliu Cipu 1 cor. 20 f., V. Oravițeanu Nr. 19 2 cor., Atanasie Mioc 1 cor., L. P. P. și G. Constantin cîte 70 fil., Iacob Stoian, C. Jianu, N. N., G. Sperlea cîte 60 fil., Ilie Oravițanu și Constantin Panescu cîte 30 fil. — Primiască și pe calea aceasta mulțumirea noastră.

Consiantin Bernaz
v. președinte.

Mihael Velceleanu
casier.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

mîntului, s'au strecurat la tot cazul (!) peste 100 milioane de ani”. Arată apoi cît timp a trebuit până s'au format straturile pămîntului, după calculația „pozitivă” (?) a geologilor.

Pe noi ne interesează mai aproape perioada „antropozoică” (timpul cvartar), dela începutul timpului diluvial, în care cade probabil și dezvoltarea graiului omenesc (?) până în prezent, cel puțin 1 milion de ani”, — zice dl V. — „Pentateuchul însă ne povestește de nescari 6009 de ani. Unde erau înainte cu 6000 de ani Babilonienii, Assirienii și Egiptenii! Cultura egipteană are o vechime de cel puțin 10 mii de ani. (?) Ba sînt urme și cu 20 mii de ani îndărăt.”**)

Inainte de toate să vedem ce învață Pentateuchul despre apariția omului pe pămînt?...

Nimic!

(Va urma).

***) Mi-ar fi plăcut ca dl V. să-si dovediască aceste afirmări, că altfel o asertațiune gratuită se neagă gratuit. Dealtmintrelea trebuie să știe dl V. că dovezile, cari prin cultura egipteană cu zeci de mii de ani îndărăt, sînt spulberate de știință; astăzi nu mai au haz.

Părăsită

(în forma populară).

Prin pădurea cu nuele
Cîntă paseri mititele,
Și prin codri vechi de fag
Cîntă sturzul cu mult drag.
La izvor coala în vale
Sună codrul plin de jale.
Lîngă apa lui cea lină
Șade-o fată și suspină:
„Măi bădiță bădicele,
„Măi bădiță frumoșele,
„Ai uitat cum ne iubiam,
„Cînd prin codru ne-nțilniam
„Dimineața până 'n zori
„Printre earbă, printre flori,
„Toate, toate le-ai uitat
„Și pe mine m'ai lăsat...
„Măi bădiță, bădicele,
„Cînd mergeam după nuele,
„Ști atunci cum te-ai jurat,
„Și-acum eată m'ai lăsat...
„Jurămîntul ți-ai călcat,
„Acum alta ți-ai aflat!...
„M'ai lăsat singură 'n lume,
„Ai uitat și de-al meu nume.
„Îs mîncată de dușman!

„Ca earba de boi plăvanî,
„Și-s mîncată de vecinî,
„Ca earba de boi bătrînî.
„Pasere cu voe bună,
„Ce cîntî și noaptea pe lună,
„Du-te, zboară 'u fuga mare,
„Zboară pîn' peste hotare;
„Pe badea să-l întilnești.
„Și tu lui să-i povestești,
„Și să-i spuni, dragă, să-i spuni,
„Că'n pădurea de gorunî,
„Unde merla cîntă 'n crîng,
„Toată dimineața plîng.
„Sună codrul și răsună,
„Par' că-i pică frunza bună...
„Și ca frunza pic și eu,
„După badea-mî pare rău...
„Ardere-ai lume cu foc,
„Ca fata făr' de noroc!
Prin pădurea cu nuele
Cîntă paseri mititele,
Și prin codri vechi de fag
Cîntă sturzul cu mult drag.
La izvor cu apă lină
Șade o fată și suspină;
Codrul se uită la ea
Și nu-i poate ajuta.

Marioara Delasasca

„BOCȘANA”

institut de economii și credit ca societate pe acții.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, ca societate pe acții „BOCȘANA” se invită prin aceasta, în virtutea §. 14 din statute, la a

XII-a adunare generală ordinară

care se va ține **Duminecă în 1 Marte st. n. a. c. la 3 ore p. m.** în casele proprii Nr. 65 din loc.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere. 2. Stabilirea bilanțului și absolutul. 3. Decidere asupra împărțirii profitului curat. 4. Intregirea direcțiunii și a comit. de supraveghiere. Staverirea salariului directorului executiv. 6. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală. 7. Diverse.

În lipsa membrilor receruți adunarea generală, în sensul §. 22 din statute, se va ține în 8 Marte 1908 st. n. în localul și la timpul indicat. Domnii acționari, cari voesc a lua parte la adunarea generală în persoană sau prin plenipotență, în sensul §. 16 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență înainte de ținerea adunării la cassa institutului.

Bocșa-montană, în 6 Februar 1908.

DIRECȚIUNA.

Activa			CONTUL BILANȚ.				Pasiva	
	Coroane	fileri		Coroane	fileri		Coroane	fileri
Cassa în număr	5024	76	Capital de acții	100000	—			
Cambii escomptate	174824	18	Fond de rezervă	45108	06			
Credite camb. cu acop. hipot.	215027	—	Fond disp. pentru ev. perd.	284	80			
Imprumut hipotecar	73890	—	Fond pentru binefaceri	51	76			
Mobiliar	690.07		Depunerii spre fructificare	305885	14			
10% amortisare	69.—	621	Reescompt	40981	—			
Spese de renovare	1776.44		Interese transitorii	3556	15			
20% amortizare	355.28	1421	Dividende neridicate	184	—			
Avanse pe prot. și proces		190	Profit curat	15053	68			
Realități		18275						
Diverzi debitori		4532						
Interese restante		13720						
Efecte		12577						
		520104					520104	59

Debit			PROFIT ȘI PERDERE.				Credit	
	Coroane	fileri		Coroane	fileri		Coroane	fileri
Interese la depunerii	13976	47	Interese de escompt	18288	36			
Interese la reescompt	4537	08	Interese dela camb. cu acop. hipot.	15952	21			
Spese de cancel. și porto	1242	04	Interese dela împrumuturi hipotecare	7008	52			
Salare	5543	28	Interese de întârziere	904	25			
Tipărituri	253	62	Interese dela efecte	599	73			
Contribuție erar. și comunală	3224	44	Proviziune, taxe de scris etc.	2566	44			
10% dare de interese la depunerii	1397	64	Chirie	1198	—			
Competințe de timbru	59	60	Venit dela realități	238	62			
Amortizare 10% din mobilier	69	—						
Amortizare 20% din spese de renov.	355	28						
Marce de prezență	544	—						
Chirie local. institutului	500	—						
Profit curat	15053	68						
		46756					46756	13

Bocșa-montană, 31 Decembre 1908.

Coriolan Stoica m. p.
cassar

Dr. Borlovan m. p.
director

Simeon Jivoinoviciu m. p.
contabil

S. Jurca m. p.

Nicolaus Nicolajevits m. p.

George Brebenar m. p.

Ioan Țieran m. p.

Demetriu Pruneș m. p.

Examenind conturile prezente, și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat în regulă.

Petru Jeremia m. p.

Dr. Aurel Oprea m. p.
președinte.

Coriolan Zuiac m. p.

Julius Crina m. p.

Revăzut și aflat în ordine.

Ion Perian m. p.
revizor expert al Solidarității.